

„Nog vijf minuten tot de dood van Caesar..”

door Rob Nederpelt

THEATER

'Romeinse tragedies', drie stukken van William Shakespeare door Toneelgroep Amsterdam. Regie: Ivo van Hove. Vertaling: Tom Kleijn. Te zien: Parktheater, Eindhoven, op 6/9 (deel 1, 20:15), 7/9 (deel 2, 20:15), 8 en 9/9 (marathon, 16:00 uur).

Het spel is een genot om te zien. Of je nu kijkt naar wat zich op het toneel afspeelt of naar de close-ups op de beeldschermen: de uitgelezen groep acteurs van Toneelgroep Amsterdam laat je niet los. Regisseur Ivo van Hove, die jarenlang bij Het Zuidelijk Toneel in Eindhoven wonderschone voorstellingen maakte, doet dat even zeker en afgewogen bij zijn huidige gezelschap met de marathon-uitvoering van 'Romeinse Tragedies'.

De drie tragedies van Shakespeare spelen in de antieke tijd, toen Rome een republiek was. De beginjaren daarvan zien we terug in 'Coriolanus', over een gestaalde vechter die zich niet wil laten ringeloren door het domme, stinkende volk. Dan het beroemde stuk over Julius Caesar, de grote veldheer die gekozen is tot dictator en door Brutus en zijn bende wordt vermoord omdat hij te veel te zeggen krijgt. Ten slotte 'Antoniüs en Cleopatra', het alom bekende verhaal van de liefde tussen een Romeinse heerser en de koningin van Egypte, waar de politieke machtsstrijd in Rome een bruto einde aan maakt. Kort daarna is het met de republiek gedaan: de staat wordt een keizerrijk.

Ja, die goede oude Shakespeare. Erg vreedzaam waren zijn stukken nooit.

Van Hove laat regelmatig op de lichtkrant boven het toneel zien wie er nu weer slachtoffer wordt.

„Nog vijf minuten tot de dood van Caesar.”

De ene oorlog volgt op de ander, wat Van Hove eenvoudig uitdrukt met flitsende lichteffecten en dreunend kabaal.

Vaak geeft hij historische informatie via de lichtkrant, of met een live-nieuwsuitzending à la CNN achterop het toneel.

Compleet met een interview van de strijdende leiders. Op deze wijze maakt Van Hove van de drie stukken een goed te volgen, actueel spektakel, hoewel het nooit erg

diep of serieus wordt. Vooral bij 'Julius Caesar' wringt dat een beetje. Maar de menselijke drijfveren waar Shakespeare zo onnavolgbaar in grossiert: wraak, verraad, verblindende liefde – we zien ze aan het werk en we huiveren; zij het met een glimlach op onze lippen omdat het zo mooi verteld wordt, en zo mooi gezegd (in de prachtige vertaling van Tom Kleijn).

Toneelgroep Amsterdam heeft een topcast, waarvan er velen zijn ingezet. Om er maar een paar te noemen: Jacob Derwig, Renée Fokker, Fedja van Huêt, Hans Kesting, Hugo Koolschijn. Een aantal van de acteurs is in Brabant goed bekend als ex-spelers bij HZT of Hollandia. Zo wordt Coriolanus' moeder krachtig gespeeld door een staalharde Frieda Pittoors, die haar zoon even lief ziet overwinnen als eervol sneuvelen.

En Chris Nietvelt is subliem, op haar strikt persoonlijke wijze, als Cleopatra. Bij haar in het bijzonder buit Van Hove de meerwaarde uit van de video-opnamen, waarmee hij beeldvullend haar veranderende gelaatsuitdrukkingen registreert. Tot de naderende dood erop te lezen staat.

